

RECEȚIONAT

Agenția Națională pentru Cercetare
și Dezvoltare _____
_____ 2020

AVIZAT

Secția AȘM _____
_____ 2020

RAPORT ANUAL

**privind implementarea proiectului din cadrul Programului de Stat (2020-
2023)**

**Adaptarea sistemului de educație-cercetare cu profil agrar din Republica
Moldova la condițiile societății contemporane, cifrul 20.80009.0807.44**

Prioritatea Strategică **Provocări Societale**

Conducătorul proiectului

Cimpoieș Dragoș _____

Rector UASM

Volconovici Liviu _____

Președintele Senatului UASM

Volconovici Liviu _____

L.Ș.

Chișinău 2020

1. Scopul etapei anuale conform proiectului depus la concurs

Sporirea performanței învățământului universitar agrar prin elaborarea standardelor ocupaționale și de calificare pentru noile specialități economice.

2. Obiectivele etapei anuale

1. Determinarea necesităților pieței muncii din spațiul rural în domeniul specialităților economice;
2. Elaborarea standardelor ocupaționale și de calificare pentru specialitățile din domeniul agribusiness-ului prin definirea atribuțiilor, sarcinilor de lucru, calităților profesionale, cunoștințelor și capacităților profesionale.
3. Fundamentarea teoretică a impactului noii specialități economice asupra performanței agenților economici din spațiul rural.

3. Acțiunile planificate pentru realizarea scopului și obiectivelor etapei anuale

1. Elaborarea anchetei pentru identificarea standardelor ocupaționale destinată mediului de afaceri.
2. Colectarea și prelucrarea datelor primare.
3. Elaborarea standardelor ocupaționale și de calificare din domeniul agribusiness-ului conform cerințelor standardelor ESCO (European Skills/Competences, Qualifications and Occupations).

4. Acțiunile realizate pentru atingerea scopului și obiectivelor etapei anuale

1. S-a determinat denumirea unei noi specialități economice cu profil agrar.
2. S-a elaborat ancheta pentru identificarea standardelor ocupaționale destinată mediului de afaceri.
3. S-au colectat și analizat datele primare.
4. S-a realizat analiza regresională multinominală a aportului disciplinelor selectate din planul nou de studii referitor la calcularea rating-ului.
5. A fost elaborat planul de învățământ pentru noua specialitate economică cu profil agrar.
6. A fost elaborat profilul ocupațional la specialitatea nouă "Management în agrobusiness", nivel 7 CNCRM.
7. A fost elaborat standardul ocupațional la specialitatea nouă "Management în agrobusiness", nivel 7 CNCRM.

5. Rezultatele obținute

Cercetarea în Managementul agrobusiness-ului presupune o abordare teoretică a conceptului educațional care are la bază modelarea econometrică a proceselor economice în instituțiile de învățământ superior și cercetare cu profil agrar din Republica Moldova. Elaborarea chestionarului referitor la datele primare în sectorul agrar impune necesitatea definirii criteriilor de optimizare a procesului educațional în baza unor indicatori economici și a obiectivelor învățământului agrar. În rezultatul cercetării a fost definită funcția distanță în calitate de măsură invariantă a performanței academice care reflectă amplitudinea componenta economică a procesului educațional în sectorul agrar și aspectul social ca obiectiv major a instituțiilor de învățământ superior și cercetare în domeniu. Metodologia evaluării funcției distanță care se bazează pe programarea liniară a datelor primare care reflectă componenta aplicativă a managementului în agrobusiness din unitățile economice presupune analiza anvelopării datelor conform scării multinominale Likert. Definirea funcției distanță dă posibilitate de a calcula ratingul componentelor disciplinelor în cadrul programelor analitice și permite evaluarea performanței academice alocative și tehnice. În baza rezultatelor obținute din prelucrarea datelor primare a chestionarului unităților economice a fost structurat profilul ocupațional a specialiștilor în business și administrare care stă la baza elaborării noului plan de învățământ pentru specialitatea economică „Management în agrobusiness și administrare rurală”. În cadrul metodologiei neparametrice de evaluare a ratingului componentelor profilului ocupațional instrumentarul statistic de analiză a componentelor principale reprezintă un rezultat substanțial care dă posibilitate de a evalua vectorii proprii a setului primar de date conform chestionarului elaborat și are ca obiectiv diminuarea numărului variabilelor exogene. În așa mod abordarea aplicativă a funcției distanță dă posibilitate de a atribui un rating numeric disciplinelor și

lecțiilor practice cu o pondere majoră în solicitarea pe piața muncii în business și administrare. Profilul educațional ce ține de management în agrobusiness presupune o viziune integrată a sectorului agrar prin includerea componentei agroalimentare, care se definește de la cercetarea și furnizarea de resurse, până la producție, prelucrare și distribuție la magazinele de vânzare cu amănuntul și deservirea consumatorilor. Elaborarea planului de învățământ la specialitatea "Management în agrobusiness și administrarea rurală" a avut ca scop elucidarea structurii cunoștințelor în domeniu prin abordarea economiei marketingului și managementului cooperatist, proiectarea și dezvoltarea instituțiilor de piață de credit, proiectarea organizațională, structura pieței și analiza performanței, gestionarea și proiectarea lanțului de aprovizionare, optimizarea eficienței operaționale, dezvoltarea datelor și analizei pentru managementul financiar, managementul strategic și educația în domeniul agroindustrial. Cercetarea în Managementul agrobusiness-ului și administrării rurale impune necesitatea definirii noțiunilor de bază a componentelor naturale, ecologice și sociale a spațiului rural sub aspectul penuriei resurselor pentru a asigura o dezvoltare durabilă. Cunoștințele referitoare la resursele naturale și biologice, disponibilitatea de terenuri agricole și produse minerale utilizate în tehnologiile rurale reprezintă limitele modelului economic marginal pentru o dezvoltare exponențială. Analiza ofertelor educaționale din universitățile a mai multor țări a impus definirea unei noi specialități "Management în agrobusiness și dezvoltare rurală". În urma studierii planurilor de învățământ din mai multe universități a fost determinat planul de învățământ la noua specialitate "Management în agrobusiness și administrare rurală". Ca precondiție pentru elaborarea profilului ocupațional apare necesitatea investigării necesităților pieței muncii în sectorul agroalimentar, care a fost realizată prin intervierea agenților economici în baza chestionarului elaborat cu acest scop. În baza informației acumulate din studiul de teren s-a început elaborarea propriu-zisă a profilului ocupațional la specialitatea nouă "Management în agrobusiness și administrare rurală".

Acest proces a continuat prin crearea grupului de lucru pentru elaborarea profilului ocupațional, aprobat de către Comitetul Sectorial pentru Formare Profesională din Agricultură și Industria Alimentară, (CS AgroindVET), Hotărârea nr.12 din 10.06.2020. Dat fiind că legislația în vigoare nu a permis crearea specialității "Management în agrobusiness și administrare rurală" pentru nivelul 6 de studii, după cum inițial a fost planificat, echipa proiectului și-a reorientat atenția către studiile de masterat în domeniu. Ca rezultat, s-a elaborat profilul ocupațional "Management în agrobusiness", Nivel 7 CNCRM".

Procedurile au continuat prin crearea Comisiei de evaluare și validare a profilului ocupațional, aprobată de către CS AgroindVET, Hotărârea nr.12 din 10.06.2020, care în data de 10.07.2020 a evaluat și avizat profilul ocupațional „Management în agrobusiness”, Nivel 7 CNCRM".

În baza rezultatelor Comisiei, CS AgroindVET a evaluat dosarul (notă de argument, profil, chestionare, aviz); aprobat profilul ocupațional „Management în agrobusiness, Nivel 7 CNCRM” care a fost recomandat pentru elaborarea Standardului Ocupațional (Hotărârea nr.14 din 10.07.2020).

Spre final, a fost propusă includerea în Clasificatorul Ocupațiilor din Republica Moldova actualizat a ocupației *Manager în agrobusiness* în grupa de bază 1311 *Conducători de organizații din agricultură și silvicultură*.

6. Diseminarea rezultatelor obținute în formă de publicații

2. Articole în reviste științifice

2.1. în reviste din bazele de date Web of Science și SCOPUS

- SÂRBU, O., CIMPOIEȘ, L. **Labor force underutilization as a social and economic problem in Moldova.** In: *Journal of Scientific papers series „Management, economic engineering in agriculture and rural development”*, București, 2020, Vol. 20 (1), p. 539-548, 0.75 c.a. ISSN 2284-7995.

3. Articole în culegeri științifice

3.1. în lucrările conferințelor științifice internaționale (peste hotare)

- REȘITCA, R., CIMPOIEȘ, D., RACUL, A. Evaluation of the academic performance in the agricultural education and research institutions in the Republic of Moldova. In: *Life sciences for sustainable development. Cluj-Napoca 2020.* p 86-94.
- SÂRBU, O., CIMPOIEȘ, L. Assessment of health capital as part of human capital in the innovation economics. In: *Papers Series "Agrarian Economy and Rural Development - Realities and Perspectives for Romania"*, Bucharest, 2020, ISSN 2285-6803.
- DANILOV, I., STICI, V., RACUL, A. Nonparametric methodology for the rating evaluation of sustainable rural development in the Republic of Moldova. In: *Life sciences today for tomorrow. USAMV "Ion Ionescu de la Brad"*, Iași, România. *Lucrări științifice. Seria Agronomie Vol.63, nr.1.* ISSN: 1454-7414.

3.2. în lucrările conferințelor științifice internaționale (Republica Moldova)

- REȘITCA, R., CIMPOIEȘ, D., RACUL, A. Evaluarea performanței academice a organizațiilor din sfera științei și inovării cu profil agronomic în Republica Moldova prin intermediul tehnicilor neparametrice. In: *Perspectivile și problemele integrării în spațiul European al cercetării și educației.* Cahul, 2020. p 262. ISBN: 978-9975-88-060-2.
- CIMPOIEȘ, D., REȘITCA, R. Analiza comparativă a performanței academice în universitățile cu profil agronomic din România și Republica Moldova. In: *Conferința științifică internațională „Paradigme moderne în dezvoltarea economiei naționale și mondiale”.* USM, Chișinău, 2020.
- ДАНИЛОВ, Ю., ЧЕРЧЕЛ, И., РАКУЛ, А. Непараметрический подход в оценке критериев устойчивого развития сельской местности Республики Молдова. In: *Prospects and problems of research and education integration into the European area.* Cahul, 2020. p 242. ISBN: 978-9975-88-060-2.
- TOMIȚA, P., DANILOV, I., STICI, V. Metoda neparametrică de evaluare a unităților

economice în sectorul agrar al Republicii Moldova în contextul integrării în Uniunea Europeană. In: Conferința Științifică Internațională „Implicațiile economice și sociale ale pandemiei covid-19: analize, prognoze și strategii de atenuare a consecințelor” 23 Octombrie 2020.

- BUZULAN, M., LITVIN, A., RACUL, A. Gestiunea sistemului de susținere a antreprenoriatului agricol în contextul consolidării terenurilor agricole în Republica Moldova. In: Perspectivele și problemele integrării în spațiul European al cercetării și educației. Cahul, 2020. p 233. ISBN: 978-9975-88-060-2.

3.6 în alte culegeri de lucrări științifice editate în Republica Moldova

- TOMIȚA, P., DANILOV, IU., STICI, V. Evaluarea eficienței economice a gospodăriilor de fermieri în Republica Moldova prin intermediul analizei anvelopării datelor. In: Analele Institutului de Cercetări Economice. Chișinău, 2020. ISSN 1857-3630

7. Diseminarea rezultatelor obținute în formă de prezentări (comunicări, postere, teze/rezumat/abstracte) la foruri științifice

1. RACUL, A. Evaluation of the academic performance in the agricultural education and research institutions in the Republic of Moldova. In: 19-th international conference "Life sciences for sustainable development" held on September 24-25 in UASVM Cluj-Napoca, Romania: *On-line presentation*.
2. CIMPOIEȘ, L. Assessment of health capital as part of human capital in the innovation economics. In: 11-th edition of the International Symposium "Agrarian Economy and Rural Development Realities and Perspectives for Romania", held on 19 November in UASMV Bucharest, Romania: *On-line presentation*.
3. DANILOV, IU. Nonparametric methodology for the rating evaluation of sustainable rural development in the Republic of Moldova. In: Scientiarum Vitae Congressum "Life science today for tomorrow" held on October 22-23 in UASMV "Ion Ionescu de la Brad", Iași, România: *On-line presentation*.
4. REȘITCA, R. Evaluarea performanței academice a organizațiilor din sfera științei și inovării cu profil agronomic în Republica Moldova prin intermediul tehnicilor neparametrice. In: Cea de-a VII-a ediție a Conferinței Științifice Internaționale "Perspectivele și problemele integrării în spațiul European al cercetării și educației". Universitatea de Stat "Bogdan Petriceicu Hașdeu" din Cahul, a avut loc pe 5 iunie 2020: *Prezentare on-line*.
5. REȘITCA, R. Analiza comparativă a performanței academice în universitățile cu profil agronomic din România și Republica Moldova. In: Conferința științifică internațională „Paradigme moderne în dezvoltarea economiei naționale și mondiale”, a avut loc pe 30-31 octombrie, 2020, USM, Chișinău, R. Moldova: *Prezentare on-line*.
6. DANILOV, IU. Metoda neparametrică de evaluare a unităților economice în sectorul agrar al Republicii Moldova în contextul integrării în Uniunea Europeană. In: Conferința Științifică Internațională „Implicațiile economice și sociale ale pandemiei covid-19: analize, prognoze și strategii de atenuare a consecințelor” , a avut loc pe 23 Octombrie 2020, INCE, Chișinău, R. Moldova: *Prezentare on-line*.

8. Protecția rezultatelor obținute în formă de obiecte de proprietate intelectuală.

Lipsește.

9. Materializarea rezultatelor obținute:

- Planul de învățământ „Management în agrobusiness și Administrare Rurală”
- Profilul ocupațional ”Management în agrobusiness”;
- Standardul ocupațional ”Management în agrobusiness”.

Implementarea rezultatelor obținute vor avea ca impact sporirea cunoștințelor profesionale pentru viitorii absolvenți în domeniul administrării din spațiul rural. Realizarea dezideratelor propuse va contribui la creșterea colaborării între instituțiile din sfera ce educație și cercetare cu profil agrar, pe de o parte și entitățile economice din domeniul agrobusiness-ului dar și factorii de decizie din administrațiile localităților rurale.

10. Dificultățile în realizarea proiectului

Inflexibilitatea bugetării, care nu permite de a aloca resursele rațional; Imposibilitatea alocării costurilor de anchetare în devizul de cheltuieli; numărul redus al tinerilor cercetători în cadrul facultății care pot și doresc să fie implicați în cercetarea științifică.

11. Concluzii

A fost propusă spre implementare în instituțiile de învățământ superior cu profil agrar în Republica Moldova o nouă specialitate „Management în agrobusiness și administrare rurală”. Valoarea teoretică și aplicativă a cercetării constă în elaborarea metodologiei neparametrice de evaluare a funcției distanță care stă la baza calculării ratingului componentelor educaționale a planului de învățământ pentru specialitățile economice. Aplicarea metodei de analiză a anvelopării datelor pentru optimizarea ofertelor educaționale din UASM reprezintă aportul teoretic și aplicativ al cercetării pentru fundamentarea ratingului cunoștințelor obținute în sistemul de învățământ superior. A fost creat grupul de lucru pentru elaborarea profilului ocupațional, aprobat de către Comitetul Sectorial pentru Formare Profesională din Agricultură și Industria Alimentară, (CS AgroindVET), Hotărârea nr.12 din 10.06.2020. În baza rezultatelor Comisiei, s-a evaluat dosarul (notă de argument, profil, chestionare, aviz); aprobat profilul ocupațional „Management în agrobusiness, Nivel 7 CNCRM” care a fost recomandat pentru elaborarea Standardului Ocupațional (Hotărârea nr.14 din 10.07.2020). Spre final, a fost propusă includerea în Clasificatorul Ocupațiilor din Republica Moldova actualizat a ocupației *Manager în agrobusiness* în grupa de bază 1311 *Conducători de organizații din agricultură și silvicultură*.

A new specialty "Management in agribusiness and rural administration" was proposed for implementation in higher education institutions. The theoretical and applied value of the research consists in the elaboration of the non-parametric methodology for evaluating the distance function that is the basis for calculating the rating of the educational components of the curriculum for economic specialties. The application of the DEA method for the optimization of the educational offers from UASM represents the theoretical and applied contribution of the

research for substantiating the rating of the knowledge obtained in the higher education system. The working group for the elaboration of the occupational profile was created, approved by the Sectorial Committee for Vocational Training in Agriculture and Food Industry, (CS AgroindVET), Decision no. 12 of 10.06.2020. Based on the Commission's results, the report was evaluated (argument note, profile, questionnaires, opinions); approved the occupational profile "Management in agribusiness, Level 7 CNCRM" which was recommended for the elaboration of the Occupational Standard (Decision no. 14 of 10.07.2020). Towards the end, it was proposed to include in the updated Classification of Occupations in the Republic of Moldova the occupation Manager in agrobusiness in the basic group 1311 Leaders of organizations in agriculture and forestry.

Conducătorul proiectului

Cimpoieș Dragoș _____

Data: _____

LȘ

Executarea devizului de cheltuieli, conform anexei nr. 2.3 din contractul de finanțare
Cifrul proiectului: 20.80009.0807.44

Cheltuieli, mii lei						
Denumirea	Cod		Anul de gestiune			
	Eco (k6)	Aprobat	Modificat +/-	Precizat	Executat	Sold
Remunerarea muncii angajaților conform statelor	211180	326,27		326,27	258,0	68,27
Contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii	212100	58,73		58,73	46,5	12,23
Prime de asigurare obligatorie de asistență medicală achitate de angajator și angajați pe teritoriul țării	212210	14,68		14,68	11,6	3,08
Deplasări în interes de serviciu peste hotare	222720	35,55	-35,55	0,00		
Servicii editoriale	222910	11,5		11,5	11,5	0,0
Servicii de protocol	222920	5,5	-5,5	0,00		
Procurarea materialelor pentru scopuri didactice, științifice și alte scopuri	335110	10,0	+41,05	51,05	51,05	0,0
Procurarea materialelor de uz gospodăresc și rechizitelor de birou	336110	16,0		16,0	16,0	0,0
Total		478,23	0,00	478,23	394,65	83,58

Rector UASM

Volconovici Liviu

 Contabil șef

Batrînu Rodica

 Conducătorul de proiect

Cimpoieș Dragoș

Data: _____

LȘ

Componența echipei proiectului

Cifrul proiectului 20.80009.0807.44

Echipa proiectului conform contractului de finanțare (la semnarea contractului)						
Nr	Nume, prenume (conform contractului de finanțare)	Anul nașterii	Titlul științific	Norma de muncă conform contractului	Data angajării	Data eliberării
1.	Cimpoieș Dragoș	1977	dr. hab.	0,75	03.01.2020	
2.	Litvin Aurelia	1970	dr. hab	0,25	03.01.2020	
3.	Racul Anatolie	1954	dr.	0,75	03.02.2020	
4.	Cimpoieș Liliana	1986	dr.	0,25	03.01.2020	
5.	Danilov Iurie	1977	-	0,50	03.01.2020	
6.	Reșitca Rodica	1976	-	0,50	03.01.2020	
7.	Rusu Violeta	1987	-	0,50	02.03.2020	31.07.2020
8.	Botnari Alina	1992	-	0,50	02.03.2020	31.05.2020
9.	Dobrovolschi Ludmila	1973	-	0,25	02.03.2020	
10.	Cîrlan Natalia	1978	-	0,50	03.01.2020	27.10.2020
11.	Litvin Eugeniu	1993	-	0,25	03.01.2020	

Ponderea tinerilor (%) din numărul total al executorilor conform contractului de finanțare	36,4%
---	-------

Modificări în componența echipei pe parcursul anului 2020					
Nr	Nume, prenume	Anul nașterii	Titlul științific	Norma de muncă conform contractului	Data angajării
1.	Griza Ina	1973	-	0,50	28.10.2020
2.					
3.					
4.					
5.					
6.					
7.					

Ponderea tinerilor (%) din numărul total al executorilor la data raportării	22,2%
--	-------

Rector UASM

Volconovici Liviu

Contabil șef

Batrînu Rodica

Conducătorul de proiect

Cimpoieș Dragoș

Data: _____

LȘ

